

1 Nytt bofellesskap for unge funksjonshemmede - funksjonsbeskrivelse

Planen «Omsorg med kunnskap»: Av «Omsorg med kunnskap¹» (BKsak- 201600094-37) fremgår følgende på s. 19: *Forslaget omfatter blant annet et bokollektiv med 16 plasser for fysisk funksjonshemmede knyttet til Midtbygda sykehjem.»*

Videre heter det i samme dokument på s. 24:

Siden 1990-tallet har «*boliggjøring*» av omsorgen vært et sentralt prinsipp i bolig- og omsorgspolitikken for personer med sterkt nedsatt funksjonsevne². Det betyr at omsorgstjenesten skal bidra til å gjøre boligen til et hjem, uavhengig av hvor vedkommende bor³. I «*Morgendagens omsorg*» (St.meld. nr 29. 2012-2015) tas dette et skritt videre gjennom forslag om avinstitusjonalisering. Bergen kommune mangler et trinn på omsorgstrappen for personer med sterkt nedsatt funksjonsevne. Dette trinnet kan ligge mellom hjemmesykepleie i «*egen bolig*» og «*institusjon*». Det er derfor behov for nye botilbud for yngre med sterkt nedsatt funksjonsevne. (...). Dette kan være bofellesskap som har gode ute- og fellesarealer og er utformet slik at det er lagt til rette for å ta imot besøk.

Byrådsavdeling for helse og omsorg mener at bofellesskapet vil representere dette nye trinnet i omsorgstrappen, et botilbud mellom hjemmesykepleie i egen bolig og institusjon, og at det dermed på en god måte vil bidra til å oppfylle intensjonen i planen «*Omsorg med kunnskap*». Vi har definert anlegget som et bofellesskap, med vekt på boliggjøring og avinstitusjonalisering. Beboerne skal bo i egne privat boenheter (stue/soverom, bad, gang, bod med lagringsplass). De to bogruppene blir imidlertid supplert med gode ute – og fellesarealer fordi vi vet at svært mange av beboerne er svært pleietrengende, og det blir muligheter både i privat boenhet og i fellesarealer til å ta imot besøk. Med dette får de to bogruppene i stor grad fasiliteter tilsvarende de institusjoner som sykehjem/bokollektiv får, f.eks. gode fellesarealer som kjøkken/spiserom/stue og treningsrom i tillegg til skyllerom og medisinerom. I hver bogruppe blir det også utearealer i tilknytning til felles kjøkken/spiserom/stue i tillegg til et felles uteområde for hele anlegget (hvis mulig, avhenger av type løsning for anlegget).

Resultatmål/effektmål: Resultatmålet er at vi skal bygge et anlegg for de 16 unge funksjonshemmede som i dag bor på Midtbygda, og fasilitetene er i størst mulig grad tilpasset behovene for denne gruppen beboere. Effektmålene på litt lengre sikt er også at anlegget skal være attraktivt for kommende, unge funksjonshemmede som kan ha andre behov enn dagens beboere med erfaring fra bokollektiv har. I tillegg er Byrådsavdeling opptatt av at boligene skal være fleksible, slik at også andre brukergrupper kan bo i anlegget dersom dette skulle bli

¹ Plan for helseinstitusjoner og leiligheter med heldøgnsbemanning i Bergen kommune 2016-2030.

² Trygghet verdighet omsorg, NOU 1992:1.

³ Bliksvær 2005;90.

aktuelt, jf. planen «Omsorg med kunnskap», s. 20: «For å imøtekomme fremtidige behov vil Bergen kommune bygge fleksible plasser og boliger som lett kan tilpasses ulike grupper etter behov.»

Valg av løsning: Husbanken anbefaler Byrådsavdeling for helse og omsorg i referat fra formøte 08.05.18 å vurdere ønsket løsning for anlegget i samarbeid med sluttbruker om hvor tett boform som er hensiktsmessig. Ansatte på dagens bokollektiv på Midtbygda har overfor Byrådsavdeling for helse og omsorg flere ganger gitt uttrykk for at det er ønskelig med en tett boform for beboerne. De 16 leilighetene skal derfor samlokaliseres, da kollektivet, ifølge ansattrepresentant i dag fungerer godt som en enhet, og skaper trygge rammer rundt beboerne. Anlegget skal ha to bogrupper, hver med 8 leiligheter og tilhørende fellesrom⁴. Fellesrom⁵ for hele anlegget kan plasseres enten midt mellom bogruppene, eventuelt i en annen etasje, avhengig av type bygg/løsning som velges. Bofellesskapet kan enten bygges som et selvstendig anlegg, eventuelt plasseres inn i et boligprosjekt av private utbyggere hvor anlegget plasseres i noen etasjer, en løsning som også er i tråd med integreringstanken og at leilighetene skal ha minst mulig institusjonspreg. Bofellesskapet skal ikke etableres i et borettslag.

Type leilighet: Leilighetene skal bygges som et bofellesskap hvor privatenheten har de nødvendige boligfunksjoner for egen husholdning, men som i tillegg har fellesareal. Dette gir beboeren valgfrihet rundt om man ønsker å delta i fellesskapet eller ikke, jf. Husbankens definisjon av bofellesskap, jf. <https://veiviseren.no/stotte-i-arbeidsprosess/fremskaffe-og-forvalte-boliger/veileder-for-lokalisering-og-utforming-av-omsorgsplasser/ulike typer bo--og-aktivitetstilbud>.

Beboernes behov: Det er viktig å sikre god tilrettelegging for brukergruppen, bevare beboernes integritet og selvstendighet i tillegg til at boligen skal være mest mulig likt et vanlig hjem (minst mulig institusjonspreg). Beboerne har et høyt tjenestebehov og har kognitive og/eller omfattende fysiske nedsettelse.

Tilrettelegging av boliger for personer med slike store hjelpebehov krever spesiell tilrettelegging. Husbanken anbefaler at det settes av god plass til bruk og lagring av hjelpemidler noe som er svært viktig for beboeren selv og den som skal hjelpe. Dette stiller spesielt krav til størrelse og forsterkning av vegger/tak på bad, soverom, tilstrekkelige dørbredder, samt rikelig areal til lagring av utstyr. Fleksible løsninger som finnes i boligen er rimeligere og enklere enn å bytte hjelpemiddel installasjoner ved endrede behov, jf. <https://veiviseren.no/stotte-i-arbeidsprosess/fremskaffe-og-forvalte-boliger/veileder-for-lokalisering-og-utforming-av-omsorgsplasser/personer-med-funksjonsnedsettelse-og-stort-hjelpebehov>

Lokalisering: Byrådsavdeling for helse og omsorg anser beliggenhet som viktig for å gjøre omsorgsleilighetene i bofellesskapet attraktive også for kommende beboere som vil være unge og fysisk funksjonshemmede. Bofellesskapet skal derfor plasseres i nærheten av eksisterende bybanestopp, ev. fremtidige bybanestopp i bydelssentre/knutepunkt. Byrådsavdeling for helse og omsorg ønsker at anlegget gjerne plasseres i nærheten av Åsane senter, men enhver beliggenhet nær både eksisterende og fremtidige bybanestopp (maks 10 minutter i rullestol fra

⁴ Kjøkken/spiseplass/stue, bøttekott, Toalett HWC og skyllerom re/uren sone, arbeidsstasjon og personaltoalett.

⁵ Kontor leder, personalgarderober, spiserom (møterom), gjesterom/hvilerom, aktivitetsrom/treningsrom, diverse tekniske rom.

bybanestopp) er svært interessant, da store elektriske rullestoler får plass på bybanen, men ikke på buss.

Funksjonsbeskrivelsen og romprogrammet er basert på avklaringer foretatt av Byrådsavdeling for helse og omsorg i møter 26.11.17, 15.05.18 og 04.06.18 (STOLE) og avklaringer gjort her legges til grunn for utformingen av bestilling av tomt og bygg.

Funksjonsbeskrivelse og romprogram er utarbeidet i tråd med føringer i:

- Retningslinjer for investeringstilskudd fra Husbanken til sykehjemsplasser og omsorgsleiligheter, jf. HB 8.B.18 02.2018, se <https://nedlasting.husbanken.no/Filer/8b18.pdf>
- Husbankens «Veileder for lokalisering og utforming av omsorgsplasser», se <https://veiviseren.no/stotte-i-arbeidsprosess/fremskaffe-og-forvalte-boliger/veileder-for-lokalisering-og-utforming-av-omsorgsplasser>

1.1 Generelle krav fra Husbanken knyttet til omsorgsleiligheter

Av Husbankens «Veileder for søknadsprosess og bruk av investeringstilskudd til sykehjemsplasser og omsorgsboliger» fremgår følgende i pkt.6.6:

«Det forutsettes at et prosjekt har funksjonell og god standard, slik at det blir et godt sted å bo og en god arbeidsplass. Det skal legges vekt på kvaliteter som bidrar til at både omsorgsleiligheter og sykehjem kan fungere som gode hjem og gi rammen om et verdig liv.»

«Sykehjem og omsorgsleiligheter skal være tilpasset eldre personer med demens og kognitiv svikt i tråd med Omsorg 2020 og Demensplan 2020. Dette innebærer blant annet små avdelinger og bofellesskap med rom for aktiviteter, og tilgang til tilpasset uteareal.»

«Prinsippene om normalisering og integrering skal bli tatt hensyn til ved lokalisering og planlegging. Leilighetene skal ikke ha institusjonsliknende preg, og disse bør bli plassert i ordinære og gode bomiljøer. Det er en forutsetning at ulike brukergrupper ikke blir samlokalisert på en uheldig måte.»

Av samme veileder fremgår følgende også at det forutsettes at omsorgsleiligheter som finansieres med investeringstilskudd, skal:

- Være universelt utformet i henhold til NS 11001
 - det skal blant annet være terskelfri adkomst for rullestol, rullator og vogntransport til alle rom inne i bygget, og mellom arealer inne og ute
 - dører skal kunne åpnes automatisk eller med albuebryter
- Oppfylle kravene som stilles til risikoklasse 6 iht. Branntekniske krav, og det skal installeres sprinkelanlegg
- Tilfredsstille kravene i arbeidsmiljøloven
- Være tilrettelagt for tilkobling og montering av elektroniske hjelpemidler, kommunikasjons- og varslingssystem og annen velferdsteknologi

- *Tilfredsstille kravene i plan- og bygningsloven og byggeforskriftene*
- *Omsorgsboliger og sykehjem skal ha energieffektive løsninger og baseres på prinsippene om universell utforming, se for øvrig veilederen*
- *De boenhetene som etableres med tilskuddsmidler skal være fleksible og over tid kunne nyttiggjøres av ulike målgrupper med behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester.*

1.2 Generelle krav fra Byrådsavdeling for helse og omsorg

Byrådsavdeling for helse og omsorg var høsten 2017, i forbindelse med funksjonsbeskrivelsen og romprogrammet, på befaring på Fantoft omsorgssenter (bokollektiv for unge funksjonshemmede) og Midtbygda bokollektiv for å lære om behovene de unge funksjonshemmede har, og videreutvikle tidligere valgte løsninger til det beste for beboerne og de ansatte. Institusjonsleder på Midtbygda sykehjem og to ansatte i Midtbygda kollektiv ble også intervjuet og fikk komme med sine innspill. I tillegg har Byrådsavdeling for helse og omsorg, i forbindelse med revidert funksjonsbeskrivelse og romprogram, vært på en ny befaring i dagens bokollektiv, og hatt en samtale med en spesialsykepleier og institusjonsleder. Spesialsykepleier har også deltatt på formøte i Husbanken, og BHO holder henne oppdatert om utviklingen i prosjektet ved at hun deltar på møter og får anledning til å komme med innspill til løsninger. Hovedverneombudet har også vært involvert både i opprinnelig og revidert bestilling.

Innspillene vi har fått er integrert i revidert funksjonsbeskrivelse/romprogram:

- Ved organisering av hele anlegget må det etableres løsninger som gir fleksibel utnytting av lokaliteter, utstyr og personell. Dette innebærer f.eks. at det skal være enkle og hensiktsmessige transportveier både inne i bygget og i tilkomstveier
- Inngangsparti, fellesrom, heis, trapper, rømningsveier, varelevering, bosstøpping mv. må være hensiktsmessig plassert med tanke på brukernes funksjonsnivå.
Bosshåndtering: Skjermet innheng/evt. bod for bosspann, låsbart
- Brukergruppen varierer sterkt i forhold til funksjonsnivå. De fleste har behov for mange, plasskrevende hjelpemidler som skal oppbevares i den enkeltes leilighet, noe som særlig må tas hensyn til i for eksempel utforming av bad og boder
- Vegg- og hjørnebeskyttelse for å forhindre støt fra rullestol/hjelpemidler i leilighetene (gang/entre, bad, kjøkken og stue) og i fellesarealer (ganger, kjøkken/spiseplass/stue/aktivitetsrom)
- Det er viktig med ekstra lydisolering mellom leilighetene, fordi enkelte av beboerne i perioder kan rope mye. Beboerne kan ikke flyttes, da de leier leilighetene
- Sensitivitet overfor temperaturendringer medfører at temperaturen i leiligheter og fellesrom (kjøkken/spiseplass/stue) må kunne reguleres både med tanke på varme/holde kulde ute. Solskjerming utvendig skal være automatisk.
- Stikkontakter skal plasseres både nede ved list og i rullestolhøyde etter hva som er hensiktsmessig i det enkelte rom (styrke beboerens mulighet til å være selvstendig)

- Fronter, skrog og benkeplater for fast inventar i alle relevante rom i hele bofellesskapet skal være i kompaktlaminat. Alle overskap/garderobeskap i hele bofellesskapet skal fores til himling
- Ved alle dører som beboerne benytter, skal det forberedes for spikerslag for montering av støttehåndtak på begge sider av åpningssider
- Hele anlegget skal være terskelfritt
- Generelt må antall strømuttak dobles i forhold til normal boligstandard med tanke på strøm til hjelpemidler.
- Dimensjonerende antall ansatte på jobb for 16 beboere: 10 på dagskift, 9 på ettermiddag. Antall årsverk er 17. Antall ansatte er rundt 60 (inkluderer vikarer), hvor om lag 40 er kvinner og 20 er menn. Dette må tas med i forhold til dimensjonering av arbeidsstasjoner og garderober

Før vi starter beskrivelsene av ulike funksjoner de enkelte rommene i bofellesskapet, understreker bestiller ikke har uttømmende beskrevet krav knyttet til løst inventar og utstyr, det bygningsmessige, VVS, Elektro/IKT, lås/beslag samt alarm – og velferdsteknologi. Byggherren må derfor detaljere de ulike funksjonene ytterligere i skisse/forprosjekt og anbudsgrunnlag i samarbeid med bruker.

1.3 Krav knyttet til privat boenhet (*16)

Kravene til leilighetene skal følge Husbankens retningslinjer:

“Leilighetene er 2-roms leiligheter med livsløpsstandard. Leilighetene, bygg og gangveier skal være tilrettelagt for bevegelseshemmede, rullestolbrukere, synshemmede, hørselshemmede og orienteringshemmede.»

I Husbankens «Veileder for lokalisering og utforming av omsorgsplasser» heter det om bofellesskap: «Privat boenhet på minimum cirka 40 kvm med plass til kjøkken. Byrådsavdeling for helse og omsorg har besluttet at den private boenheten skal være mellom 40 og 55 kvm⁶, avhengig av hvilken løsning arkitekten finner i valgte lokaler som er arealeffektiv, nøktern og fleksibel sett opp mot Husbankens krav for investeringstilskudd for omsorgsboliger for beboere med funksjonsnedsettelse og stort hjelpebehov, se <https://veiviseren.no/stotte-i-arbeidsprosess/fremskaffe-og-forvalte-boliger/veileder-for-lokalisering-og-utforming-av-omsorgsplasser/personer-med-funksjonsnedsettelse-og-stort-hjelpebehov>

Leilighetene skal fremstå som private, hjemlige og adskilt fra personalfunksjonene. Privat boenhet må planlegges slik at de har en nøytral adkomst uten passering gjennom felles stue/kjøkken, gjerne også med egen inngang hvis mulig, se video fra Husbanken for tips til

⁶ I romprogrammet har vi lagt inn 47,5 kvm pr. private boenhet (55 kvm – 40 kvm = 15 kvm/2=7,5 kvm. 40 kvm + 7,5 kvm = 47,5 kvm).

hvordan anlegget/boligen kan utformes for å sikre minst mulig institusjonspreg

<https://www.veiviseren.no/stotte-i-arbeidsprosess/fremskaffe-og-forvalte-boliger/framskaffe-omsorgsboliger-for-mennesker-med-oppfolgingsbehov/losningsutredning>

Alle beboerne sitter i rullestoler, og det er derfor viktig for dem og besøkende, samt pleiere (HMS) at leilighetene ikke er for trange, da det må være nok areal for å snu seg rundt i rullestol og for pleierne å bruke hjelpemidler, jf. følgende føring fra Husbanken: «*Privat boenhet må være tilrettelagt for bruk av hjelpemidler*», og «*Plass til nødvendige møbler, plass til hjelpere og plass til betjening av bofunksjoner*».

1.3.1 Gang

- Hoveddøren inn til leilighetene skal kunne åpnes elektronisk fra begge sider
- Det skal være ringeklokke utenfor hver leilighet
- Gangen bør være visuelt skjermet fra stue/kjøkken
- Dør inn til leilighet skal ha bredde 120 cm (dørblad 90cm + 30 cm skåtefelt), eventuelt elektronisk skyvedør for å spare plass
- Snusirkel til rullestol (160 cm)
- Siktlinjer til stue/kjøkken (åpen løsning inn til stue/kjøkken)
- Det skal være plass til å henge av seg yttertøy, sette fra seg sko og henge fra seg yttertøy som er tilpasset for rullestolbrukere (uterullestol)
- Garderobeskap, betjeningshøyden fra sittende stilling er maksimum 1,1 m
- Det skal avsettes areal utenfor møbleringssonen for elektriske rullestoler som har manøvreringsareal på 1,6*1.6 m

1.3.2 Bod

- Arealeffektiv med plass for dype hyller (lager for blant annet sondemat) og ekstra plass til å oppbevare utstyr og plasskrevende hjelpemidler
- Plassert i tilknytning til gang
- Skyvedør mellom gang og bod
- Det skal settes av areal til oppbevaring og lading av rullestol(er) og lading av elektriske hjelpemidler. Husbanken sier at bodarealet for private boenheter i bofellesskap må ta hensyn til plass til hjelpemidler, se <https://nedlasting.husbanken.no/Filer/8f7.pdf>, s. 10. Vi mener derfor at inneboden bør være på rundt 5 kvm

1.3.3 Stue

- Åpen løsning til kjøkken
- Plass til oppbevaringsmuligheter
- Plass til lite arbeidsbord med mulighet for PC og oppbevare personlige eiendeler
- Mulighet til møblering for besøk (samtidig plass til stor rullestol)
- Elektriske kontakter/brytere planlagt opp mot møblering, og at de som er mest i bruk kan nås fra rullestol
- Opplegg for TV, data, telefon
- Ha vinduer med brystningshøyde i stue som ivaretar utsyn for personer som sitter
- Løfteskinne skal gå inn til stue, se bad for løfteskinne, ev. transversløsning

1.3.4 Kjøkken

- Benkeplate som enkelt kan erstattes med løsning for hev- og senk benkeplate
- Rullestolbruker må kunne lage mat ved kjøkkenbenken (ikke ha f.eks. kjøl/frys/skuffer under kjøkkenbenk)
- Induksjonstopp (to plater) og vask integreres i benkeplate (må ha komfyrvakt)
- Tilrettelegge for mikrobølgeovn/stekeovn, liten oppvaskmaskin og kjøl/frys
- Ventilasjon tilpasses opplegg for koketopp

1.3.5 Bad/toalett⁷

- Det må beregnes plass til to hjelpere, til bistand av bruker i stellesituasjon, jf. Husbankens føring: Bad med plass for hjelpere ved alle badfunksjoner – se Dimensjoneringsgrunnlag <https://veiviseren.no/stotte-i-arbeidsprosess/fremskaffe-og-forvalte-boliger/veileder-for-lokalisering-og-utforming-av-omsorgsplasser/dimensjoneringsgrunnlag>
- For å frigjøre gulvplass i baderommet, skal alle elementer være veggmontert
- Plass til rullestol, vaskemaskin/tørketrommel (stå på sokkel 20-25 cm oppå hverandre) plass til badebåre (90 * 220 cm) og dusjstol/toalettstol i alle leiligheter, da beboerne ikke kan flyttes fordi de leier leilighetene
- Veggmontert høyskap for skapplass til mye utstyr til nødvendig stell, samt personlige hygieneartikler . Skal ha sokkel for elektrisk uttak tilgjengelig fra rullestolhøyde
- To dører med direkte tilkomst til soverom og gang
- Minst 90 cm fri plass på hver side av toalettskål. 20 cm fra vegg til bakre cisternekant
- Servant skal ha elektrisk hev/senk, det skal være plass til fotstøtte under for rullestol (20 cm mellom gulv og servant/skap), ha integrert støttehåndtak og ha avrenningskant i front av servant
- Kontrastfarge på horisontale og vertikale støttehåndtak i dusj, WC, servant og skap
- Våtromspanel på vegg og gulvbelegg som er sklisikkert og lett å holde rent
- Spikerslag (tilrettelegge for «trase») for løfteskiner i tak, evt. transversløsninger fra bad til seng på soverom og videre til stue. Taket må være høyt nok og utelate sprinkling, lys og lignende i taktrase
- Vegghengt toalett
- Skyvedør med gode håndtak og demping mellom bad/soverom og bad/gang og tilrettelegging for elektronisk åpning av dør. Låst dør må kunne overstyres dersom beboer ikke klarer å komme seg ut på egen hånd
- Direkte adkomst fra soverom og gang
- Speil festet i vegg over servant

⁷ Da beboere i et bofellesskap for unge funksjonshemmede har stort hjelpebehov og benytter plasskrevende hjelpemidler, må arealkrav til stue, bad og soverom vurderes samlet. Særlig må det vurderes å øke areal til baderom pga. badebåre/dusjstoler.

1.3.6 Soverom

- Husbanken anbefaler adskilt soverom for private boenheter i bofellesskap, men dette er ikke et krav⁸. Brukerrepresentant har gitt uttrykk for at flere av beboerne i dagens bokollektiv trives med dagens åpne løsning mellom soverom og stue, i tillegg til at det blir enklere for de ansatte å bevege seg i pleiesituasjonen. Mellom soverom og stue ønsker vi derfor at det skal beskrives en fleksibel løsning for vegg (f.eks. en skyvevegg, ev. at vi kun legger til rette for vegg), slik at de som ønsker vegg mellom stue og soverom kan få det.
- Se bad for løfteskinne, ev. transversløsning
- Plass til ekstra bred seng (120 * 220)⁹
- Rommet må dimensjoneres slik at sengen kan stå i pleiestilling¹⁰
- Ekstra bred seng (120 * 220) må kunne manøvreres ut av soveromrom/leilighet
- Direkte tilkomst til bad og stue
- Det må være mulig å trille pleieseng mellom soverom og stue, dvs. at en seng som er 120 cm bred skal gå gjennom døråpningen
- Ca. 150- 200 cm bredt garderobeskap, foring til himling og må ha solide skyvedører og demping i dør. Må kunne betjenes av rullestolbrukere. Betjeningshøyde fra sittende stilling er maksimum 1,1 m. Krav til betjeningsbredde ved skyvedører: 0,8m, ved skapdør som kan åpnes i 90 grader: 1,4 m.

1.3.7 Utearealer i tilknytning til privat boenhet (kan være private og/eller felles)

- Det er ønskelig med privat uteareal, men utearealer i direkte tilknytning til felles oppholdsrom skal prioriteres, da dette er et krav fra Husbanken
- Hvis mulig med privat uteområde: Skyvedør ut mot balkong/terrasse som er enkel å åpne, også fra rullestol
- Dør må være bred nok til å få ut en elektrisk rullestol
- Utgang fra stue
- Utsikt fra balkong må være tilpasset beboer som sitter i rullestol (f.eks. rekkverk på balkong må være gjennomsiktig)
- God sikring

1.4 Fellesrom i hver bogruppe (*2)

Byrådsavdeling for helse og omsorg har oppfattet at de ansatte på dagens bokollektiv mener det er ønskelig og helt nødvendig med en tett boform, da beboerne er hjelpetrengende og f.eks. ikke kan lage mat og ordne med egne klær selv. Husbanken stiller krav til fellesareal for samvær og aktiviteter, og de anbefaler felles kjøkken. Husbanken sa derfor også i referatet fra

⁸ Husbankens referat fra formøte i Husbanken 08.05.18.

⁹ I soverom må det også være plass for 3 motors/elektrisk sykeseng, og krav til rullestolsirkel må ivaretas ved seng plassert i pleiestilling.

¹⁰ Når sengen settes i pleiestilling skal det være 150 cm fri plass på begge langsider for manøvrering av rullestol og plass for hjelper. Det skal være en passasje på 140 cm ved sengeenden, slik at en beboer med hjelper kan passere. Det er viktig å presisere at dette skal være fri plass, og at det ikke skal være møbler eller annen innredning som kommer i veien for pleiepersonalets arbeid. Da sengen har hjul, trenger ikke sengen å planlegges for denne stillingen permanent. I boliger med soverom og stue kan det planlegges plass for seng i pleiestilling i stua (det skal vises på tegning). Soverommet må likevel ha plass til enkelt seng og snusirkel på 150 cm på den ene langsiden av sengen, en passasjebredde på minst 90 cm frem til vindu, og nok betjeningsareal foran skap (Husbankens «Veileder for lokalisering og utforming av omsorgsboliger»)

formøtet 08.05.18, at dersom felles bespisning er ønskelig, oppfordrer de til å planlegge for god plass i felles kjøkken og spiseområde både til beboere og personale.

Byrådsavdeling for helse og omsorg har derfor besluttet at de private boenhetene skal organiseres i to bogrupper hver med åtte leiligheter, hvor hver bogruppe skal ha egne fellesarealer for måltider og aktiviteter. I tillegg skal det være fellesfunksjoner for hele bofellesskapet.

Selv om hver beboer har en egen privat boenhet, skal det derfor etableres «*innvendig adkomst til felles-area l*¹¹» i form av kjøkken/spiseplass og stue. For sykehjem gjelder følgende krav for fellesarealer: Ca. 9 – 9,5 kvm avsettes til netto fellesareal for hver beboer + 2 ansatte. I dette prosjektet har vi lagt til grunn en arealnorm på 9,1 kvm pr person¹² (8 beboere + 4 ansatte).

- Arealene bør deles inn etter bruksfunksjon slik at det er lettere å skape en hjemlig atmosfære (f.eks. en skyvedør mellom spiseplass og stue)

Fellesrom skal ligge sentralt i anlegget og være lett tilgjengelig for alle beboere. De krever også bemanning og skal ligge med tilsynsmulighet (visuell kontakt) for personalet.

1.4.1 Kjøkken/spiseplass

- Dimensjoneres for 8 beboere + 4 ansatte som bistår under måltidene (flere av beboerne vil sitte ved bordet i rullestol)
- To kjøleskap og ett fryseskap. Kjøleskap, fryseskap og matskap må kunne låses
- Integrert koketopp (induksjon), stekeovn, oppvaskmaskin og mikrobølgeovn
- I tillegg til stekeovn, skal det legges til rette for kombidamper (vann, tilstrekkelig strøm og sluk i gulv foran kombidamper).
- Oppvaskmaskin og stekeovn plasseres i arbeidshøyde
- God skap- og benkeplass for oppbevaring og tilberedning av måltider
- Todelt kjøkkenvask, og egen håndvask (hev/senk) med berøringsfritt batteri som må være tilgjengelig for rullestolbrukere
- Kjøkkenfunksjonene organiseres etter prinsipp om «*ren og en uren sone*» for å unngå kryssforurensning
- Kjøkken-øy med skuffeseksjon hvor deler av kjøkkenbenk har hev- og senk funksjon slik at beboere i rullestol kommer til for å delta i matlaging. Om dette ikke er mulig, kan spisebord med høyderegulering til full høyde, og flyttbart med hjul, være et alternativ
- Det skal tilrettelegges for at beboere som ikke kan delta direkte i matlagingen likevel skal kunne følge med på de aktiviteter som foregår
- Skal deles opp mot stue med skyvedør (med vindu) som gir en fleksibel bruk av rommene

¹¹ Husbankens «*Rom for trygghet og omsorg*. Veileder for utforming av omsorgsboliger og sykehjem». Avsnitt 5.2 Botilbud for personer med sammensatte funksjonsnedsettelse, s. 30.

¹² 110 kvm/12 personer.

1.4.2 Bøttekott

- Utslagsvask med bøtterist og varmt og kaldt vann for avløp. Det må være plass for bøtte mellom blandebatteri og bunn i utslagsvask
- Sluk i gulv
- Plass til hyller for oppbevaring av tørkepapir, toalettpapir og såpe til dispenser
- Plass til lagring av rengjøringstralle og en liten støvsuger
- Plasseres i direkte nærhet til felles kjøkken

1.4.3 Stue

- Skyvedør (med glass) mot kjøkken/spiseplass for å kunne dele av mellom rommene
- Tilrettelegge for TV/musikkanlegg
- Data/stikk
- Stuen må dimensjoneres i forhold til at alle 8 beboerne (og 4 ansatte) skal kunne samles samtidig, og at flere av dem bruker elektrisk rullestol
- Det skal tilrettelegges for oppbevaring av bøker, blader, spill, filmer osv.
- Det skal settes av areal til beboere i rullestol foran TV. I tillegg skal de være mulig å sitte i sofaen foran TV
- Plasseres i tilknytning til kjøkken og spiseplass, sentralt i bygget, nærhet til personalfasiliteter og hovedinngang

Erfaringsmessig er det et ønske at felles oppholdsrom ligger i nærheten av inngangen til avdelingene, sentralt ved trapp og heis. Dette gir beboerne mulighet til å følge med der det skjer noe, samtidig som dette kan fungere som en naturlig kontroll med inngangen og være et supplement til gamle vaktrommet. Fellesarealet bør være fleksibelt og hjemmekoselig.

1.4.4 Skyllerom

Uren del:

- Stålbenk med kum for utslagsvask, batteri og spyledusj
- Benkeplate/benkeskap
- Plass til dekonterminator
- Gjennomstikkskap for bekken i rustfritt stål med og uten varme
- Plass til tøysorteringsvogner, søppelsekker (fortrinnsvis på hjul), vaskemaskin og tørketrommel¹³
- Sluk i gulv
- Låsbart skap for vaskemidler og lignende
- Håndvask
- Hyller på vegg

¹³ Vi legger til rette for vaskesøyle i den private boenheten. I uren-del av skyllerommet må det også være mulig å vaske beboernes tøy, jf. referat fra møte i Byrådsavdeling for helse og omsorg, datert 15.05.18, punkt 7.

- *Ren del:*
 - Tørkeskap/stativ
 - Arbeidsbenk
 - Håndvask
 - Skuffeseksjon/overskap
- Skyllerommet plasseres slik det er enkelt tilgjengelig og ikke kommer i konflikt med hygieniske og estetiske hensyn

1.4.5 Arbeidsstasjon (til dokumentasjon og samhandling)

- Arbeidspult og stoler til 3 arbeidsplasser/PC
- Belysning til arbeidsplassene
- Besøksstol
- Telefon/PC, printer
- Data/stikk
- Skuffeseksjon/høyskap skal være låsbart
- Arkivskap
- Plass til tavlemøter, jf. Pasientsikkerhetskampanjen
- Hyller, skap, skuffer til kontorrekvisita
- Porttelefon med kamera
- Plasseres i nærheten av fellesarealene som kjøkken/spiserom/stue
- I tilknytning til arbeidsstasjonen etableres det et avlukke for kopimaskin med tilhørende fasiliteter

1.4.6 Lager

Lageret vil bli detaljert av tverrfaglig arbeidsgruppe når den er etablert.

1.4.7 HWC toalett (i tilknytning til kjøkken/spis og stue)

- Det skal ikke være mulig med direkte innsyn til toalett fra oppholdssone i fellesrom
- Knagger til oppheng av diverse
- Plasseres i tilknytning til felles stue

1.4.8 Felles utearealer i direkte tilknytning til fellesrom i bogruppene

- Felles utearealer i direkte tilknytning til felles oppholdsrom enten på bakken eller på terrasse, jf. krav fra Husbanken for bofellesskap. Møbleres slik at alle 8 beboere (og 4 pleiere) kan sitte der samtidig (alle/mange vil sitte i rullestol).
- Dør ut mot fellesarealet må være enkel å betjene, og bred nok til å kunne ta ut en seng med bredde på 118 cm.
- Gjerne delvis takoverbygg

1.5 Fellesrom for hele bofellesskapet¹⁴ (*1)

Husbanken skriver i referatet fra formøtet 08.05.18 at selv om tilstedeværelse anses som viktig, bør kommunen vurdere om personalfunksjoner som garderobe, møterom o.l. kan være atskilt bofunksjonene, for eksempel i en egen etasje. En stor personalbase og et lite tydelig skille mellom personal- og boligfunksjoner kan bidra til institusjonspreg.

Personalarealet skal derfor ikke være eksponert i bygget. Det er derfor ønskelig med et tydelig skille mellom personalrommene og bogruppene, f.eks. med en egen personalinngang.

1.5.1 Leder

- En arbeidsplass med arbeidspult hvor det er plass til små møter
- Data/stikk
- Belysning i rom og ved arbeidsplass
- Arkivskap (brannsikkert)
- Plasseres skjermet fra fellesrom med mye aktivitet, i nærhet av arbeidsstasjon

1.5.2 Personalgarderobe kvinner

- Garderobe, dusj, toalett
- Låsbare garderobeskap: 20 z-skap (40 damer)
- Plass til yttertøy/sko, sittebenk
- Håndvask med speil
- Plass til vogn for skitne uniformer
- Plasseres nær hovedinngang i bygget
- Stativ/vogn med hyller, ev. faste hyller til å plassere rene uniformer i

1.5.3 Personalgarderobe menn

- Garderobe, dusj, toalett
- Låsbare garderobe: 10 z-skap (20 menn)
- Plass til yttertøy/sko, sittebenk
- Håndvask med speil
- Plass til vogn for skitne uniformer
- Plasseres nær hovedinngang
- Stativ/vogn med hyller, ev. faste hyller til å plassere rene uniformer i

1.5.4 Personaltoalett (HWC)

- Ett toalett (unisex) i tilknytning til fellesrom for hele anlegget

¹⁴ Enten plassert midt mellom bogruppene, eller i en etasje.

1.5.5 Spiserom (møterom)

- Dimensjoneres for ca. 12 ansatte¹⁵
- Enkel kjøkkenløsning (tekjøkken) med integrert platetopp (induksjon), kjøleskap, mikrobølgeovn, oppvaskmaskin og oppvaskkum
- Rommet skal også kunne brukes som møterom, med mulighet for oppkobling av AV-utstyr
- Spise/møtebord (kan suppleres med flere stablestoler, bord må være lett sammenleggbare)
- Porttelefon med kamera festet på vegg
- All innredning av skuffer/skap skal være låsbart
- Hyller for oppbevaring av felles utstyr som bøker etc.
- Data/stikk
- Skal ha dagslys og utsyn
- Plasseres i nærhet til beboerleilighetene og inngang til anlegget

1.5.6 Gjesterom/hvilerom¹⁶

- Data/stikk
- Generell belysning og leselys over seng
- Enkeltseng
- Oppbevaringsplass til flere sett med sengetøy
- Dagslys
- Håndvask

1.5.7 Aktivitetsrom / treningsrom¹⁷

- Ribbevegg
- Det skal være mulighet for avspilling av musikk
- Mulighet for å montere opp stor TV-skjerm for strømmetjenester
- Passivløfter/takheiser som går helt ned i gulvet
- Data/stikk/TV

1.5.8 Medisinrom

- Data/stikk til arbeidsbenk for en person
- God belysning over arbeidsbenk
- Overskap låsbart
- Låsbart kjøleskap
- Medisinhyller
- Avtrekkskap
- Håndvask
- Areal til oppbevaring av tomme medisinkasser

¹⁵ Arbeidstilsynet setter krav til at spiserommet skal ha minimum 1,2 kvm pr antall arbeidstakere som skal bruke rommet som er dimensjonert for 12 ansatte (12 * 1,2 = 14,4 kvm).

¹⁶ § 3.3 Gravide og ammende i forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler: Gravide og ammende skal ha mulighet til å legge seg ned å hvile under egnede forhold.

¹⁷ Brukergruppen har stort opptreningsbehov.

- Hyller og skap for rent utstyr, medisinsk og sykepleieteknisk utstyr

1.5.9 Mopperom/vaskeri

- Plass til en rengjøringsvogn
- Utslagsvask
- Plass til tøysorteringsvogner, vaskemaskin, moppevaskemaskin og kjøleskap for rene mopper
- Sluk i gulv
- Vaskestativ
- Tørkestativ
- God ventilasjon

1.6 Hovedinngang/korridorer/tekniske rom/el/data/heis

1.6.1 Hovedinngang/korridorer

- Hovedinngang skal være overbygget
- Hovedinngangsdør til anlegget skal ha automatisk døråpner
- Skilting: Anlegget skal være godt skiltet både utvendig og innvendig med orienteringstavle, retningsskilt, funksjon-/aktivitetsskilt, dørskilt med mer
- Postkasser bør henge sentralt ved hovedinngang
- Romslig, snusirkel (160 cm) til rullestol/hjelpemidler
- Fremfor hovedinngang må det være plass for av- og påstigning fra persontrafikk med bil, taxi, ambulanse og minibuss (snusirkel)
- Håndløper i korridor vurderes ut fra bygningsmessig utforming
- Entre må være skjermet fra beboernes leiligheter og kjøkken/spiseplass/stue
- Porttelefon med kamera
- Ha plass/vann til rengjøring av rullestol

1.6.2 El/Data rom

- Tilgjengelig
- Plasseres i fellesområdet mellom bogruppene

1.6.3 Tekniske rom

- Plasseres tilgjengelig, men ikke slik at man må gå gjennom bogruppene ved vedlikehold ol
- Arbeidsplass til drifts - og teknisk personell (arbeidspult/lys/strøm/datastikk)
- Oppbevaring av verktøy

1.6.4 Heis

- Universell utforming
- I nærhet av pauserom/personalrom/arbeidsrom
- Sengeheis (sengebredde opp til 120 cm bredde, lengde 220 cm)

1.7 Uteområde

1.7.1 Omgivelser/plassering

- Viser til krav oppgitt på s. 1, viktig med gangavstand til butikker og offentlig kommunikasjon

1.7.2 Utvendige boder for beboerne

- Plasseres utenfor den enkelte leilighet, eventuelt i fellesanlegg
- Være lett tilgjengelig for alle
- Bodanlegget skal være låsbart med berøringsfri kortleser. Hver enkelt bod låses med hengelås

1.7.3 Adkomst

- God adkomst til anlegget for elektrisk rullestol
- Unngå for bratte bakker rundt bofellesskapet (viktig for beboerne å kunne komme seg rundt selv med manuelle rullestoler)

1.7.4 Parkering

- Antall parkeringsplasser følger Bergen kommunes retningslinjer for antall parkeringsplasser for omsorgsleiligheter (reguleringssak)
- Lademuligheter for tjenestebil til teknisk driftspersonell, leasingbil og beboerbil
- Sykkelparkering
- 2 parkeringsplasser for rullestolbiler (ønskelig med innendørs parkering (OBS: ekstra høyde på beboernes biler, men dette er ikke krav)

1.7.5 Felles utearealer for hele anlegget (16 beboere), hvis mulig

- Avskjermede område for felles bruk av sitteplasser og felles grill
- Opphøyde blomsterbed med sansehage – som frukt – og bærtrær, og planter som lukter godt og ikke er giftige, avspeiler årstidsvariasjoner
- Ha plasser med både sol og skygge
- Plass rundt utebord til både beboere og diverse hjelpemidler
- Nødvendig med sikring av tomt med gjerde
- Uten bratte skrenter med mulighet for skade/selvskade
- Gjerne delvis takoverbygg
- Må sikres godt hvis takterrasse

1.7.6 Utvendige bod for anlegget

- Plasseres i et fellesanlegg
- Settes av plass til lagring av anleggets puter til utemøbler og diverse utstyr som feiekost, river osv.
- Hyller og skuffer på vegg

1.8 Teknologiske løsninger

Det skal tilrettelegges for utstrakt bruk av teknologiske løsninger både inne og ute i bofellesskapet, for å kunne ivareta sikkerhet og trygghet for beboere og ansatte. Hensikten er at beboerne skal kunne mestre ulike aktiviteter og i størst mulig grad opprettholde selvstendighet.

I bofellesskapet skal det være en alarmpakke som er tilgjengelig, og som kan aktiviseres etter beboernes behov og funksjonsnivå, slik at det blir enkelt for beboerne å varsle selv. Målet er å sikre en trygg og aktiv omsorg med frihet til å bevege seg rundt i bofellesskapet og i området rundt. Det er derfor i utgangspunktet ikke ønskelig med låste dører i bofellesskapet, selv om denne løsningen for enkelte beboere likevel kan være riktig pga. beboerens sykdomsutfordringer, eller at bofellesskapet er ved en trafikkert vei. Alarmsystemet skal kunne gi varsel når en beboer beveger seg utenfor de grensene som vurderes som forsvarlige, og de lovmessige rammene rundt dette må følges.

Basispakke for installasjon varslingssystem

Bergen kommune har innført det Severbaserte systemet for alarmsystem, Mobicall for å gi ansatte bedre oversikt og mulighet for planlagt aktivitet.

Underveis i prosjekteringen må det forutsettes løpende kontakt mellom prosjekterende og ansvarlige i teknologiprojektet i Byrådsavdeling for helse og omsorg, for å sikre at det i bygget tilrettelegges for fremtidsrettede løsninger.

Krav til felles teknologiske løsninger:

- Tele, data og automatisering:
 - Inntakskabler og stigeledninger
 - Datalinje
 - Spredenett
 - Dataskap (RECK)
 - Kabelframføring
 - Fasttelefoni telefoni, datamaskiner, skrivere, trådløse basestasjoner (WiFi), trygghetsalarmer osv.

Bergen kommunes underleverandører er ansvarlig utstyr jf. inngått rammeavtaler.

Leverandørene leverer tjenester, aktivt nettverksutstyr, endeutstyr, montering, programmering og opplæring.

- Datasamband
- Telefoni
 - Fasttelefoni (ikke til beboer)

- Telefonitjenester
 - Fasttelefoner
 - Bærbare håndsett basert på smarttelefoner (mobil)
- Bygg og beboer varslingssystem:
 - Varslingssystem sentralenhet MobiCall driftes hos EDD (IKT Drift)
 - Lokalt enhet MobiCall MobiBBox, egen fysisk backupserver i tilfellet bortfall av datanettverk til enhet.
 - UHF – mottakere for trådløst sensorutstyr,
 - Posisjonering lokasjon inne via nettvarde (IDP). Systemet skal kunne benyttes med både aktiv og passiv varsling, f.eks. varsling ved passering av dører, avdelinger, etasjer, heiser, spesielle uteområder osv.
 - Trygghetsalarm:
 - For velferdsteknologi brukes trygghetsalarm med sensorer.
 - Alarmsystem for tilkalling / toveis kommunikasjon / bevegelseskontroll etc. betjenes av døgnbemanning i bygget
 - Varslingsanlegget bygg skal baseres på fastinstallasjon på nettvarde og trygghetsalarm med trådløst endeutstyr, se beboer varslingssystem
 - Varslingsanlegget bolig skal baseres på trygghetsalarm med trådløst endeutstyr
 - Bærbare håndsett basert på mobiltelefon som pleiere skal kunne benyttes til mottak av alle typer meldinger, alarmer, samtaler, samt egen knapp eller Android app for ønsket assistanse eller ved overfall
 - Alarm skal kunne utløses ved trykk på egen knapp og varsling skal gi ID og posisjon (nettvarde)
 - Integrasjon mot eventuelt utstyr fra Hjelpemiddelsentralen (f.eks. fallalarm ved epilepsi osv.)
 - Trådløstnettverk (WiFi)
 - Trådløst nett for benyttes av ansatte med kommunale bærbare PC-er, og for. I tillegg kan det trådløse nettet brukes av kommunale smarttelefoner og nettbrett. Gir også tilgang til gjestenett.
 - Kameraløsning for monitorering koblet opp mot kommunalt trådløst nett for å brukere som har behov for det (medisinsk faglig grunn), f.eks. om natten
- Brannvarsling: brannvarslingsanlegg for forvarsling av brann. Brannvarsling med felles varslingssystem og kommunikasjonssystem i hele bofellesskapet som skal betjene alle leiligheter, kontroll med inngangsparti, brannsikring, kommunikasjon mellom personalet, interne og eksterne telefoner. Integreres mot:
 - Brannvarsling: skal integreres mot varslingssystem via grensesnitt
 - TV-signal
 - Innbruddsalarm
 - Adgangskontroll

- Smarthusteknologi skal anvendes:
 - I de private boenhetene skal systemet for smarthusteknologi ha I/O porter og standardiserte grensesnitt for:
 - Dørstyring – motta signal fra porttelefon og ringeklokke
 - Automatisk døråpning
 - Styre lys, temperatur og utvendige automatiske persienner
 - Varmestyring
 - Sikkerhetsfunksjoner (bl.a. kaffevakt, komfyrvakt)
 - Luftstyring
 - Fellesfunksjoner (nattlys, ledelys)
 - Alarmer
 - Klima
 - Tilstandsoversikt

Funksjonene skal etableres i alle leilighetene. Løsningen må være fleksibel, brukervennlig og enkel. Alle Smarthus-funksjonene skal kunne styres fra nettbrett/mobiltelefoner.

Byrådsavdeling for helse og omsorg ber byggherren ta kontakt med Etat for bygg og eiendom for å bygge inn Smarthus-teknologi i bofellesskapet for å styre beskrevne funksjonene.

Videre gjelder følgende:

- Lysautomatikk: Det skal etableres automatisk lysstyring i alle rom i bofellesskapet, unntatt i fellesrom for beboere, korridorer beboerne ofte bruker hvor det skal være manuell lysstyring
- I sikringsskapet i hver leilighet skal det være en skinne/plass for å kunne legge inn ekstra styring for automatikk/tekniske løsninger fra hjelpemiddelsentralen
- Porttelefon:
 - Porttelefon skal kobles opp mot beboer i leiligheten og kobles til Bærbare telefoner (Mobil)
 - Fjernåpning av ytterdør via leilighet evt. bærbare telefoner (Mobil)
 - Kamera på ytterdør integrert sammen med porttelefoner i ansattes arbeidsstasjon og på kjøkken/spiserom samt i hver leilighet

Opplæring av ansatte

Før innflytting skal ansatte ha opplæring i bruk av utstyr og de ulike funksjonene i bygget. Det vil være behov for opplæring av flere grupper i flere omganger, og Bergen kommunes underleverandører er ansvarlig for denne, jf. inngått rammeavtale.

Funksjoner i det enkelte leiligheter:

- Trygghetsalarm (aktiv alarm ved å trykke på smykke/armbånd. Det skal også inkluderes en måte å utløse alarm for dem som ikke kan trykke på smykke/armbånd – passiv alarm)
- Ansatte registrerer alarm via mobiltelefon
- Utstyret må være sporbart, robust og ha god batterikapasitet
- Tilrettelegging for trådløs sensor f.eks. bevegelsessensor ved seng og dør

- Det er uttak for trygghetstelefon
- Det skal i leilighetene være uttak for beboer (privat) telefon, data og TV med løsninger som ivaretar mulighet for å ta i bruk nyeste teknologi på området. Bergen kommune tilrettelegger for utstyret, mens beboer kjøper tjenester av tilbyderer.

Varslingssystem vil være en kjede bestående av tre hovedoperasjoner:

1. Utløsing av alarm

Beboere i bofellesskap for unge funksjonshemmede er svært forskjellige, og det vil være ulikt hvilke forutsetninger de har for å kunne utløse en alarm. Vi kan dele beboerne inn i følgende hovedgrupper:

- 1) Beboere som er sengeliggende og aktivt kan utløse en alarm
- 2) Beboere som er sengeliggende og som ikke kan utløse en aktiv alarm
- 3) Vandrende beboerne med kognitiv svikt som ikke klarer å utløse en alarm
- 4) Beboer som har fysisk nedsatt funksjonsevne, og sitter mye av dagen i en stol eller rullestol enten i egen leilighet eller i felles stue og kan utløse en alarm. Vi må derfor ha alarm-utløsningsmuligheter som både er aktive og passive.

Bofellesskapet må ha en grunnleggende pasientalarmpakke som består av følgende utløservarianter:

a) Alarmsmykker

Alarmsmykker kan brukes enten aktivt eller passivt. Aktivt bruk ved at beboer utløser alarm ved behov for assistanse, uavhengig av hvor de oppholder seg i bofellesskapet (innendørs eller ute i bofellesskapets hage).

For å kunne bruke alarmsmykkene passivt må det installeres passeringssensor/vandrealarmer på dører ut av bogruppene. Det vil da gis varsel når en beboer som vandrer beveger seg utenfor det området som er trygt for vedkommende å gå alene. Slike dørmagneter vil gi beboere større mulighet til å bevege seg alene innendørs og utendørs (anleggets uteområder som balkong, terrasse, hage), og personalet får først varsel når beboeren har gått utenfor anleggets eiendom. Løsningen må faglig begrunnes, og juridiske retningslinjer følges.

b) Bevegelsessensorer ved seng

Det skal legges til rette for en bevegelsessensor (matte/PIR/under seng) som gir alarmsignal til mobiltelefonene når beboer beveger seg innenfor sensorens rekkevidde.

Bevegelsessensor kan brukes for å fange opp når beboer setter seg opp på sengekanten, går ut på gulvet eller beveger seg ut på badet. Bevegelsessensor kan forebygge fall og redusere de skadene dette medfører. Må kunne kobles opp slik at det er nødvendig at beboer både beveger seg ut av seng og at døren til leiligheten åpnes før alarmen settes i gang.

2. Mottak av alarm

Bergen kommune har innført det Severbaserte systemet for alarmsystem, Mobicall. Alt alarmutstyr må kunne fungere gjennom Mobicall. Integrasjonsmuligheter for å koble til ny teknologi skal også være mulig.

Når alarmsystemet ikke fungerer, er det viktig at dette følges opp av kontaktpersoner, og at det så raskt som mulig resettes. For å sikre optimal pasientsikkerhet, må bofellesskapet varsles når det oppdages svikt i alarmsystemet. Bergen Kommune har driftsavtale med TDC for support. Responssenteret som backup.

3. Respons av alarm:

MOBIL-telefoner: Personalet på bofellesskapet for unge funksjonshemmede arbeider med beboere som kan få behov for akutthjelp. Alle mobiltelefonene skal ha alarmknapp slik at personalet lett kan varsle andre ansatte ved behov for akutt hjelp. Samtalene til mobiltelefonene må kunne rutes og viderekobles.

Brannvarslingssystemet og porttelefon må være koblet til mobiltelefonene.

Det skal være fjernåpning av ytterdør via porttelefon i bofellesskapet, og alle ytterdører i forbindelse med porttelefoner skal ha kamera. Beboer i leiligheten skal kunne åpne dør på porttelefon og ha kamera på egen porttelefon. Porttelefon ved inngangsdør må ha en meny som viser hvor besøkende kan trykke dersom beboeren ikke kan åpne døren selv via porttelefon.